

Vychází 1., 10., 20.
každého měsíce o 10.
hodině. Expedici se
nachází u Roberta
Veita v Nových ale-
jích č. 116.

DALIBOR.

Předplácí se: čtvrtl.
1 zl., půll. 2 zl.,
celor. 4 zl. rak. č.
S poštou: čtvrtl. 1 zl.
15 k., půll. 2 zl. 30 k.,
cel. 4 zl. 60 k. r. č.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou.

Odpovědný redaktor:
Emanuel Meliš.

Nakladatel:
Robert Veit.

Pohled na stav hudby v Rusku.

Podává Václav Dunder.

(Dokončení.)

Stručný tento náskok o pěstování hudby v Rusku přesvědčuje nás, že tam do roku 1825 hudebnictví jenom přítočné bylo a jen žitím umělým žilo. Neb v témž čase teprva probudil se národní duch u některých milovníkův hudby. Hrabě Michal Vjelhórski skládal kvartetta a symfonie.

V témž čase kníže Golicyn hojně obdařoval velkého Beethovena za věnovaná mu kvartetta. Generál Alexis Lvov, ředitel carské hudby církevní, sám houslista nevšedních schopností a skladatel, vykonával koncerty, fantasie a divertissementa na houslích a složil více válečných sborův, ježto u vojska ruského, ve svých plukách vlastní zástupy zpěvákův (pječiki) majícího, velmi oblíbeny jsou, potom národní píseň: „Bože Carja chrani“, a mimo to osvědčil se co výtečný znatel hudby dramatické skladbou dvou zpěvoher pod názvem: „Bianka i Gvaltiero“ a „Undina“, kterážto poslední byla provozována před několika lety ve Vídni. Posléze složil též velké oratorium s textem ruským.

Zvláště velké zásluhy o pozdvižení hudby ruské získali si v téže době: Věrstovski, skladatel zpěvohery „Mogila Askolda“ a Dargomiňski, jehož zpěvohra „Esmeralda“ velké dosáhla popularity. Nejváženější však vplyv na nynější stav hudby v Rusku dlužno připsati národnímu skladateli Glinkovi.

Michal Glinka pochází ze šlechtické, v okolí Smolenska usedlé rodiny a narodil se 1804. roku. V 10. roku žití svého učil se na pianě u věhlasného Fielda v Moskvě a jemu děkuje za svou vzdělanost na tomto nástroji.

Glinka složil několik překrásných ruských písní, kterýchžto kompositor Henselt jako motivův ku svým pěkným klavírním piecám užil. Roku 1830. navštívil Varšavu a potom se pustil do Vlach, na kteréž cestě do Vídně přišel, kdež se s hudbou německou seznámil.

Nejdéle zdržel se v Benátkách. V Miláně vydal na světlo: „Canzoni“ a „divertimenti“ na piano a na nástroje smyčcové. V Neapoli (r. 1833.) stal se miláčkem všech salonův nejen svou vlastní hrou, ale svými písněmi, které výtečný, právě tehdejší tamže meškající tenorista Ivanov přednášel a sám skladatel jej na pianě provázel.

Roku 1836. navrátil se Glinka do Petrohradu, složil zpěvohru, kteráž podnes velmi se líbí, pod názvem: „Žytje za Carja“ (život pro Cara), a druhou pod názvem: „Ruslan a Ludmiŕa.“

Roku 1840 obdržev od cara dovolení jakož i znamenitou peněžní pomůcku k cestování za hranice, navštívil Paříž, kdež umělecké schopnosti jeho důstojného našly ocenění v tamějším světě uměleckém. Neb objednav si koncertní síň Hertzovu, zřídil tam koncert s spoluúčinkováním umělcův Tilmanna, Leopolda Mayera a Haumanna, jakož i pomocí výborného orchestru, kterýž provedl některé výňatky z jeho zpěvohery „Ruslan a Ludmiŕa“, jmenovitě „scherzo ve formě valčíka“ a „velký Krakoviak“ i „pochod fantastický.“

V druhém koncertě řízením Berliozova v cirku na Polích elizejských vykonáno „Rondo“ z opery: „Žytje za Carja“, kteréž v jazyku ruském odzpívala paní Sofovievová a „velký motiv z baletu“ z zpěvohery „Ruslan.“

Opustiv Paříž šel Glinka v polovici roku 1845 do Španhel. Cílem této jeho cesty na půlostrov pyrenejský bylo sbírání a badání národních písní španhelských. — Teprv roku 1852. navrátil se opět do vlasti, stal se ředitelem sboru zpěváckého v dvorní kapli Petrohradské, jako též i ředitelem tamější zpěvohery. A z této doby pocházejí jeho nejvýtečnější skladby církevní (sbory pro smíšené hlasy a liturgie [mše] slovanské).

Glinka umřel v Berlíně dne 15. února roku 1857.

V nynějším čase zjevil se na obzoru hudebního světa ruského nový velký genius v osobě znamenitého pianisty Antonína Rubinstejna, vyznavače starého zákona rodem z Moskvý. Leč umělec ten nachází se

docela v jiných okolnostech nežli byli jeho předchůd-
cové; neb tito náleželi do vyšších vrstev společnosti a
nebyli přinuceni pracovati přede vším pro výživu. Mimo
to málem byla by umělecká jeho dráha byla překažena
následkem jeho vřadění do vojska, kdyby ho nebyla
přímluva velkokněžny ochránila.

Rubinstein obrátil k sobě již v outlém věku hrou
svou na piano, ve které nyní dospěl již na vítězného
hrdinu, pozornost znatelův, a známo jest jaké získal
si slávy v Londýně, v Paříži, ve Vídni a v Lipsku,
kdež závodě s tolika znamenitými umělci, dosáhl v řadě
jejich místa čestného. — Rubinstein jest nejen umělcem
na pianě, ale vyznamenal se též co výtečný skladatel
hudby instrumentální a vokální. Napsal několik zpěvo-
her, největší však posud sensací způsobila jeho sym-
fonie: „O c e a n“ (opus 42), jakož i velké oratorium:
„Ztracený ráj“, — díla, jež v světě hudebním chval-
ného dosáhla uznání.*) Ostatně národní divadlo, po-
tom Jednota filharmonická, Petrohradská, cestování a
cvičení se ruských umělcův v cizině a ustavičné tažení
nejznamenitějších cizích umělcův od velmožův ruských
— vše toto potud veliký podává podnět ku vzdělávání
hudby v Rusích a znamenitě již k patrnému rozvíjení
umění hudebního přispělo; — než však nelze nám za-
tajiti tuto upřímné přání, aby vplyv různorodých
živlův nepůsobil škodlivě na původní a do-
jímavou povahu ducha národní hudby ruské.

Část theoretická při vyučování na piano.

Podává Fr. Blažek.

(Pokračování.)

V í c e s t r a n n o s ť (Mehrdeutigkeit) t r o j z v u k u.

Na základě toho, že se nachází velký a malý troj-
zvuk na třech stupních v dur-, a na dvou stupních v moll-
škále, dá se také souditi, že každý velký neb každý
malý trojzvuk více než jedné tonině přináleží. Touž
měrou, čím více stupňů některý druh trojzvuků ve škále
zaujímá, tím více toninám trojzvuk tentýž náleží. Toto
přivlastňování jistého akkordu více toninám nazýváme
jeho vícestranností.

Vícestrannosti akkordů používá skladatel k přechodu
(modulací) do jiných tonin. Pročež tomu, kdo má v
úmyslu učiti se přechodům, jest nutno, by se úlohami
o mnohostrannosti trojzvuku a akkordů vůbec pilně
obíral. Učeň tedy skoumá, v kterých toninách a na

*) Ve Vídni, kdež v lednu 1858 koncertoval, nesmírně
líbilo se jeho Trio op. 52.

kterých stupních se kterýkoliv trojzvuk nachází. Velký
a malý trojzvuk jak známo stojí v dur-škále na třech, a
v moll-škále na dvou stupních; z toho tedy následuje,
že každý velký neb malý trojzvuk se vztahuje na tři
tvrdé a na dvě měkké toniny. Dejme tomu, že bychom
chtěli věděti, v kterých toninách a na kterých stupních
se nachází velký trojzvuk c e g, tedy ho najdeme

na I. stupni v C-	}	dur
„ IV. „ „ G-		
„ V. „ „ F-		
„ V. „ „ f-	}	moll
„ VI. „ „ e-		

Malý trojzvuk c e s g shledáme

na I. stupni v c-	}	moll
„ IV. „ „ g-		
„ II. „ „ B-	}	dur
„ III. „ „ As-		
„ VI. „ „ Es-		

Zmenšený trojzvuk, jak víme, sídlí na sedmém stupni
v dur- i moll-, a pak na druhém stupni v moll-tonině.
Podle toho náleží zmenšený trojzvuk třem rozličným
toninám, n. př. zmenšený trojzvuk h d f stojí:

na II. stupni v a-	}	moll
„ VII. „ „ c-		
„ VII. „ „ C-dur		

O zvětšeném trojzvuku jsme se posud přesvědčili,
že se vyskytuje jenom na jednom a to sice třetím stupni
moll-škály; následovně zvětšený trojzvuk c e g is na-
cházíme jedině na III. stupni v a-moll. Bereme-li ohled
také na starý způsob moll-škály, t. j. myslíme-li sobě
moll-škálu bez citlivého tonu, v případě tom možná na-
jiti každý velký trojzvuk v s e d m e r o, a každý malý
trojzvuk v š e s t e r o rozdílných toninách, n. př. velký
trojzvuk g h d shledáme na

I. stupni v G.	Malý trojzvuk g-hes-d stojí na I. stupni v g.
III. „ „ e.	— — — „ II. „ „ F.
IV. „ „ D.	— — — „ III. „ „ Es.
V. „ „ C.	— — — „ IV. „ „ d.
V. „ „ c.	— — — „ V. „ „ c.
VI. „ „ h.	— — — „ VI. „ „ B.
VII. „ „ a.	

Zahrneme-li při vícestrannosti akkordů starý způsob
moll-škály, a nahlédneme-li nyní do řady tonin, jimž
velký a malý trojzvuk náleží, přesvědčíme se, že každý
velký trojzvuk připadá třem dur- a čtyřem moll-toninám,
to jest (počítajíce od základního jeho tonu) do tvrdé
toniny t o n i k y, vrchní a spodní d o m i n a n t y, do
paralelních moll-tonin dotčených tří dur-tonin a do
moll-toniny spodní dominanty.

O malém trojzvuku můžeme říci, že náleží do
tří dur- a do tří moll-tonin, totiž kromě do toniky

také do moll- toniny vrchní a spodní dominanty a paralelních jejich dur-tonin. *)

Nejhlavnější trojzvuky.

Trojzvuk na prvním, pátém a čtvrtém stupni považujeme za nejdůležitější trojzvuky v každé tonině.

Trojzvukům na těchto dotčených stupních se dostalo pro lepší rozeznání od méně důležitých trojzvuků také zvláštního jmena, totiž: Na I. stupni slove trojzvuk tonický, na V. stupni dominantní a na čtvrtém stupni trojzvuk nazýváme subdominantní, n. př. z toniny C jest c e g tonický, g h d dominantní, f a c jest trojzvuk subdominantní.

Důležité jsou nám trojzvuky prvního, pátého a čtvrtého stupně, předně proto, poněvadž se jich v hudbě nejvíce užívá a za druhé, že vespolek toninu vzhledem na její základní ton, — pohlaví (dur neb moll) ba i povahu určitě vyznačují. Nebo pátráme-li v těchto trojzvucích, shledáme, že všech sedm tonů škály obsahují. Vyvolme sobě trojzvuky na I., IV. a V. stupni z C, jenž jsou c e g, f a c, g h d, najdeme v prvním základní ton škály c, pak třetí e a pátý stupeň g; v druhém trojzvuku čtvrtý f a šestý a; konečně v třetím trojzvuku druhý d a sedmý stupeň h, kteréžto tony jsou veškeré tony škály c d e f g a h c.

(Pokračování.)

Jan Bapt. Pišek.

Nástin životopisný.

(Pokračování.)

V duši zoufalostí rozdrané umínil si opět býti sedlákem, a navrátil se s chorým srdcem k svému otci. S tím vědomím, které mu říkalo, že by něco vyššího v umění vyvesti mohl, stál v kolotání světa osamotněn a opovržen. Od té doby nebylo od něho celý měsíc ani jediného tonu slyšeti, a on klesal v nebezpečně hrozící těžkomyslnost. Člověk takový, jako Pišek, nemohl v předsevzetí, nezpívat více, dlouhý čas vytrvati, — počalť on znova, a rázem seznal, že se hlas jeho změnil. Teď byl to pravý zvuk a objem barytonový, teď zněl čistě, rovně, plně a měkce od g až do as nahoru. Slzy ho polily, a zmužilost i důvěra vrátily se jednou ještě k němu. S důvěrou v Boha a jeho pomoc vzchopil se a kráčel, nevěda kudy kam; a my jej nalzáme — v únorové noci, při 20 stupních zimy, nedaleko jedné vesnice na Moravě v hlubokém zákopu, kde se saně jeho zvrhly,

*) Použitím nedoškálních intervallů se stane vícestrannost velkého, malého, zmenšeného a zvětšeného trojzvuku rozsáhlejší a četnější.

těžce raněného ležeti. Opravdu smutná to věštba pro nové naděje a tužby jeho srdce.

Zde ukončíme druhé jednání jeho života. Po vyhrnutí opony stojí již 24letý Pišek 2. dubna 1838 na Brněnském divadle co „Richard“ v Puritanech, a obecenstvo jásá. Pětkrát je volán. Štěstí mu květe, neboť je to obor, kde volně dýchá. Celý příjem vynáší 500 zl. ve stř. Jak se ale Pišek tak náhle k tomu náramnému štěstí dostal? První baryton prchnul z Brna, cizí zpěvec zjevil se jako Deus ex machina, počal svůj part v outerý okolo 11 hodin před polednem studovati a zpíval jej ve čtvrtek večír po jediné probě. P. Fürthova byla Elvirou. Jestli by štěstí Piškovo bez uprchnutí toho předchůdce kdy bylo vzešlo, nedá se tak snadno rozhodnouti. „Tu počíná“, pokračuje Pišek, „divadelní můj život, moje blaho.“ V Brně studoval Pišek za sebou Richarda (v Puritanech), Zampu, hraběte v Náměsíčnici, Waldeburga (v Neznámé), kapitána Jana (v Penězokazích) a jiné role; zasnoubiv se s dcerou hodného měšťana ve svém rodinném městě, uzavřel smlouvu v červnu 1839 s Pokorným ve Vídni, který mimo Josefovské také v Břetislavi a v Badenu divadla drží. Ve Vídni zpíval Pišek v osmi nedělích 26krát, a byl chválou obsypán. „Byla to pro mne velká satisfakce“, pravil častěji, „když jsem viděl, že se mnou ve Vídni co s nějakou notabilitou nakládají; mnohem větší viděl jsem ale v tom, když tentýž člověk, který se před nedávnem ani za chatrného choristu nehodil, podané mu od téhož divadla 3000 fr. ve stř. zamítnouti mohl.“

V Břetislavi potkal se rovně s tak laskavým uznáním. V květnu 1840 setkal se ve Vídni s Guhrem, který s ním pro Frankfurt smluvil, jak jen od něho jedinou píseň uslyšel.

Tam vystoupil 16. června téhož roku co myslivec v Noclehu, a od té doby vědí Frankfurtčané, jak si Piška vážiti mají. Krátký tento životopis svědčí o duchu našeho pěvce. Jeho dosavadní život je poučný příspěvek ku mravopisu umělců, z něhož vysvítá, že se pravá vloha nijak potlačiti nedá.

Pišek je původník. Je-li kdo k zpěvu zrozen, tedy on to jest, zpívati a žiti je u něho totožné. Hrdlo jeho je ústroj, který s nejvyšší šetrností pěstí, a Nehrlichův zpěvopis byl dlouho jeho katechismem, jež v kapse nosil. Tuším, že Pišek nemá určitého času ke cvičení, kudy chodí, tam zpívá, na poli, po schodech, před divadlem, v garderobě — a tu pro zlost všem kolegům, — ba někdy i mluví v recitativním slohu. Tryle vzdělal jaksi na jevišti; frankfurtské obecenstvo provázelo jej od koblécky až po tuto chvíli.

(Dokončení.)

Dějiny a charakteristika hudebních nástrojů.

(Pokračování.)

Roh anglický. Ital. *corno inglese*.

Roh anglický je dřevěný foukací nástroj z rodu hoboju, skoro polokruhového, ohnutého tvaru a něco širšího rozměru než hoboje. Objem jeho sahá od *f* až k dvoučárkovanému *g* a *a*. Ku konci předešlého století byl též nástroj v orchestrech velmi rozšířen; nyní se ho zřídka užívá.

Zvuk anglického rohu není tak pronikavý, avšak je obestřenější a vážnější než zvuk hoboje, a nehodí se tak pro veselost venkovských kolujících rádků. Srdcelomné kvílení nelze mu také pronesti a tony prudkého bolu jsou mu zapovězeny. Je to zádušný snivý a naskrz ušlechtilý hlas, jehožto zvuk cosi zatemněného, povzdálního má. Jedná-li se o to, oživením obrazů a citů minulosti nitro pohnouti, a tajných stran něžných zpomínek se dotknouti, užívají skladatelé téhož nástroje. Halevy užil ho s příznivým úspěchem při doprovázení krásné kavatiny Rechy v 2. dějství opery své „Židovky.“ Smíšením hloubky anglického rohu s hloubkou klarinetů a s vydrženými tony rohů, mezi tím co bassy tremolando hrajou, vznikne zvláštní nový zvuk, jímžto se ony hudební myšlenky zvláště dobře líčiti dají, v nichžto strach a ouzkość panují. Tento účinek nebyl ani Gluckovi, ani Mozartovi, ani Webrovi, ani Beethovenovi znám. Výborný příklad téhož účinku nalezáme v duettu čtvrtého dějství v opeře „Hugenotti“ a má se za to, že Meyerbeer první byl, jenž účinek tento na divadle provedl. Gluck upotřebil téhož nástroje toliko ve své italské opeře „Telemach“; avšak bez značného významu a bez velkého zisku; ve svých francouzských partiturách nepředepsal nikdy nástroj tento. Ještě se co diviti, že ho Mozart, Beethoven a Weber neužívali. Většina anglických rohů je z kůže; avšak zhotovují se také ze dřeva; ton prvních zdá se býti výbornější a charakter určitější.

(Pokračování.)

Z Lublání.

Hudební poměry. — Hudba kostelní. — Hudební škola pro čekatele. — Stav filharmonické jednoty a působení A. Nedvěda při tomto spolku.

Přinášíte zprávy z veškerého hudebního světa, odevšad, kde láska k umění přívětivě hudbě chrám zbudovala, Vás docházejí dopisy, a mnohé a mnohé město

je už v tomto časopise zastoupeno, — jenom z Lublání Vás posud nižádná nedošla zpráva. Abychom tedy sami k sobě nespravedliví nebyli, osměluji se, dovolíte-li, otevřítí tímto listem řadu dopisů, k nimž mi zajisté hojně látky již oněch deset koncertů poskytne, kterých se ve zdejším filharmonickém spolku každoročně dává.

Kdybych Vám chtěl o každém z letošních koncertů referát podati, nestačilo by k tomu několik čísel tohoto listu, — ačkoliv by ostatně, vezmu-li ohled na zdejší hudební poměry, prakaždý z koncertů zvláštní úvahy zasluhoval.

Tážete se asi, co chci říci těmito hudebními poměry? Ba, o těch musím dříve promluvit, nežli přehlednou zprávu o letošních produkcích podám.

Pravil jsem svrchu, že se dává ve filh. spolku ročně deset koncertů, a odečtu-li 2 měsíce prázdnin hudebního ředitele, připadá jeden koncert na měsíc. Řku-li dále, že se programy netoliko bohatstvím a rozmanitostí vyznačují, ale že v nich mistři i první velikosti čestně zastoupeni jsou, — a dodám-li konečně, že spolek tento již přes půl druhého sta let oučinkuje, mohl by mnohý z činnosti pouze tohoto spolku souditi, že je hudebnictví v Lublání v nejlepším květu. Žel, tomu tak není.

Předně nemáme tu vedle filh. spolku žádné druhé hudební jednoty, jakáž by u př. řádně upravená kapela býti mohla. Těch několik hudebníků — „rozbitiny“ to z někdejší městské kapely — kteří jsou z většího dílu řemeslníci, a toliko v rozličných příležitostech k hudbě se scházejí, nebudou nikdy s prospěchem i úspěchem vystupovati, dokaváde se jim obezřelého a hudebně důkladně vzdělaného kapelníka nedostáváti bude. A že by pod takovým brzo vynikli, toho dávají sami dostatečný důkaz v produkcích filh. spolku, když je tehdaž p. Nedvěd řídí. Ovšem, že pak v takových pádech jedna generální zkouška nestačívá. — Musím podotknouti, že tento hudební sbor času zimního i v divadelním orchestru účinkuje, a nám pak obyčejně několik skočných polek a valčíků k lepšímu dává.

Co se kostelní hudby týká, o té se nejlépe v ten smysl vyslovím, když řeknu, že snad v každém českém městečku lépe obsazený kůr najdete, nežli zde v katedrálním chrámě. — Že však i tento v skutku bídný stav brzy přestane, možná proto doufati, že v nejnovějším čase pp. alumnové velmi chvalně si počínají, pěstující mezi sebou v pouhé soukromnosti zpěv, a bylo by jen velmi přáti, aby častěji, a pak se skladbami u př. takové ceny vystupovali, jako v pašijovém týhodni s Allegriho Miserere.

Máme tu sice také hudební školu ku vzdělání hlavně čekanců učitelství, která však pro stálou chura-

vosť svého bývalého učitele, Kamilla Maška*) posaváde vynikati nemohla, jak by se to bylo od jeho schopností očekávati mohlo.

Přicházím nyní k filh. spolku, o němžto jedině všecko to platí, co by se o Lublánské hudbě říci dalo. Jelikož Vám jeho dějiny jindy sděliti míním, obmezím se zde na vylíčení stavu jeho za dob posledních.

Spolek tento, založený roku 1702, vytknul si hlavně za svou úlohu, provozováním skladeb klasických vkus hudební třibiti, vůbec smysl pro toto umění víc a více rozšiřovati, a takto nové mladé síly ze svého lůna stále vyváděti.

Přítomně sestává z 62ti oudů účinkujících a 170ti oudů přispívajících (mezi těmito i celé rodiny). Účinkujícím oudem stane se, kdo se zaváže, že chce v koncertech hudebně účinkovati, a přispívajícím oudem, kdo ročně 4 zl. stř. (rodina však 8 zl. stř.) do spolkové kasy skládá. Ředitelem celého spolku je c. k. zemský rada pan Dr. Schöppl, a ředitelem účinkujících oudů náš krajan pan Nedvěd. Mimo to je spolek i šťasten, státi pod ochranou Jeho Excellence pana místodržitele hraběte Chorinského.

Do koncertů spolku nemá přístupu, kdo není jeho oudem, a toliko v koncertech ve prospěch jeho fondu a v onen hudebního ředitele platí se bez výminky vstupné.

Nynější stav spolku našeho můžeme považovati za jeho znovuzrození. Jeho předposlední doba — co se týká umění — byla tak smutná a bídná, že jeho chřadnutí přimělo mnohé, zvoniti mu umíráčkem. Byly časy, kde 6—8 zpěváků zpívalo sbory, kde se mnohý neostýchal, z pouhé marnivosti před obecenstvem figurovati, jen aby někdy říci mohl, že také jednou v „koncertech“ vystupoval, — kde se i tedy chodívalo do koncertů z pouhé dlouhé chvíle, pro „švandu“, — a rozpadnutí spolku bylo by nevyhnutelně v brzku následovalo, kdyby se tehdejší jeho nově zvolený ředitel, c. k. zemský rada pan Jettmar, s rázností byl jeho neujal. Jemu se poštěstilo, muže najíti, který s nevšedními schopnostmi svými i pevnou vůlí a vytrvalost, ba i obětovost spojil, a který hned v prvním koncertu všeckna sebe přísnější očekávání daleko převýšil a takový skělý důkaz způsobilosti své podal, že jeho protivníci — ovšem z pouhých předsudků a nepřizně pošlí — pojednou umlkli, i smířivě ruku mu podávali, nepředpojatí však vši zaslouženou láskou ještě více k němu přilnuli. Že míním v tomto muži krajana našeho, pana Antonína Nedvěda, napřed Vám již známo je.

(Dokončení.)

*) Zemřel, 27 let stár, dne 29. června b. r. u sv. Štěpána nad Stajnicí v Štýrsku. Jeho skladby (posl. č. 51) jsou větším dílem nápěvy slovinských písní, z nichž mnohá svou cenou znárodněla.

Jan Zach.

Novella ze života českého hudebníka.

(Pokračování.)

Od tohoto okamžení neměl Zach skoro už jasné chvíle, a měl-li jaké, byla liroznější než i samé jeho šilenství — neboť tu teprv v zoufalosti své pocífoval celou bídu stavu svého.

Snahy lékařovy byly marné. Proti neduhům myslí se ni prášku, ni tinktury ještě nevynašlo; zvláště tenkrát nebylo ani místa, ani času k stálému systematickému ošetřování a ku promyšlenému systematickému léčení na mysli pomatených. Marné tedy bylo vše utěšování a dorážení na nebohého. On stál na svém, že Angelina jest mrtva a že lidé smrt její před ním ukrývají, aby mu ušetřili výčitky.

„Ano, já jsem ji zavraždil“, křičival, vlasy z hlavy si rva. — „Mou jest vinou vše neštěstí, jenž koho potká, kdo se mnou obeuje. První se upálil, druhý utopil, třetí láskou se unyla, neboť jest mi souzeno, aby vše bídně zahynulo co se mně přiblíží. Proč by byla ujela odsud, než proto, aby mně se vyhnula, ježž nenáviděla. Ano, zavřela oči navždy, jen aby mne více nespátrila, spěla do hrobu, abych ji nedosáhl.“

V takováto vytržení nešťastný muž nyní skoro po několika vždy hodinách znovu upadával a při tom tak divně se tvářil, že ho každý polekal, kdož náhodou v stavu tom ho zočil. Obličej jeho jindy tak mírný a vážný nabýval nyní denně vždy hroznějšího rázu. Jiskřivé zraky nestále s místa na místo pobíhaly, líce nepřirozeným se pokrývaly ruměncem, ústa a brada se zimničně třásla, hlas jeho jindy plný a zvučný v pouhé sípání přecházel.

Lékařové krčeli rameny a léčili tělo pokud možná, duše však se vyléčiti už nedala. Nebylo vůbec už naděje, že by se mysl jeho k bývalé jasnosti zase navrátila. Několika týdnů pak ztrávil na loži, maje jen málo tichých okamžení, někdy tak nakvašeně a zuřivě si počínaje, že nerádno bylo se mu přiblížiti. Tu viděl hořící před sebou strom a pod ním úpícího v bolestech chlapce. „Pusťte mne! Pusťte mne!“ vzkřiknul, — „já jsem vinen upálení jeho! On se ke mně přidružil a proto ho blesk nebes zasáhl!“ A když z lože vyskočiv k otevřenému oknu spěl a s hůry dolů se vrhnouti, tu se rval s hlídači, ježž mu v tom překáželi. Síla jeho v tom okamžení byla nesmírná. Překonav oba a o zem jimi mrštiv, jižjiž u okna byl a nebylo by možná bývalo jej zadržeti pro hbitost pohybování jeho v šileném tom rozkvašení.

(Pokračování.)

F E U I L L E T O N.

Z Prahy.

Novoměstské divadlo. V sobotu dne 13. t. m. dávala se romantická opera v 5 dějstvích „Robert ďábel“; text od Scriba a Delavigne, hudba od J. Meyerbeera. Děj této opery je tento: V Palermo hoduje sbor rytířů k turnaji připravených; jim na proti neznán sedí Robert vévoda z Normandie a jeho přítel Bertram. Tu vstoupí k nim Raimbaut, mladý rolník z Normandie, jehož Robert vyzve, by jim nějakou píseň zazpíval. Raimbaut zpívaje vypravuje jim o sňatku Berty z Normandie s cizím knížetem, jenž prý sám ďábel byl a o jejich synu Robertu, jenž strachem země a svůdcem dívek byl. Sotva že to rolník dopověděl, dá se Robert poznat a velí Raimbauta za tuto drzost zatknouti; udělí mu však milost dozvěděv se, že Raimbaut a jeho nevěsta mu poselství od matky přinášejí. Na to přivlekou rytíři Alici. Robert poznav ji káže rytířům, by ji pustili, a se odstranili. Rytíři odejdou. Nyní vypravuje Alice Robertu, že sem se svým ženichem přichází, by mu poslední vůli jeho zemřelé matky přinesla. „Jdi“, pravila mi matka Vaše, „buď jeho strážným andělem a dej mu tento list, až toho hoden bude. Robert nechce vzít list necitě se ještě hodným a praví Alici, že se beznadějně zamiloval do Isabelly, princezny Sicilské.“ „Slyš“, dí jí pohaniv otce jejího, „vyzval jsem rytíře jeho do boje a byl bych podlehl, kdyby mi přítel můj Bertram nebyl pomohl. Od té doby neviděl jsem Isabellu a nevím, zdaž mne miluje.“ Alice mu praví, by jí psal a se přesvědčil. Robert to učiní a slíbí Alici, že ještě dnes s Raimbautem u skály sv. Ireny spojena bude. V tom se objeví Bertram. Alice uleknuvši se jeho ďábelské postavy uteče. Robert vytýká Bertramovi, že ho k zlému svádí; ten však tomu odpírá a vyzve jej, by vrtochy své hráním v kostky s rytíři zapudil. Robert uposlechně; avšak prohrá nejen všechny peníze, alebrž i klenoty, koně a zbraň svou. Robert se zlobí a slibuje se pomstiti. Rytíři naň vytasí meče; Bertram půjčí mu meč a již počíná půtku; avšak Bertram všechno vyrovná. (1. dějství.) V dvorním sále dlí Isabella, majíc za to, že se jí Robert stal nevěrným. V tom přichází Alice a doručuje jí list Robertův, jenž princeznu překvapí. Brzy však přijde sám Robert a prosí ji za odpuštění; Isabella mu praví, že jen ten kdo v turnaji zvítězí, jejím chotěm bude. Robert se odebere k turnaji na vyzvání hlasatelovo. Isabella káže dáti znamení k turnaji. Robert zaveden kouzlem od Bertrama přistrojeným zabloudí, nedostaví se k turnaji a je zahanben. (2. dějství.) Ku skále sv. Ireny přichází Raimbaut, očekávaje svou nevěstu; mezi tím přijede Bertram a daruje mu peníze, by si jinou nevěstu vybral. Raimbaut odjede, co zatím Bertram se těší, že opět jednu duši svedl. Na to slyšet je ze skály chór démonův (zlých duchův.) Nyní přichází sem Alice a očekává svého ženicha; i slyší při bouři volati jméno Robert, kteréž ze skály zaznívá. Bertram ji zočiv táže se, zdaž něčehož neslyšela. Navzdor velkému doléhání zapře Alice co slyšela. Na to přijde Robert celý sklíčený. Alice se odstraní. Robert radí se s Bertramem, jak by svou hanbu skrýti mohl. Bertram praví, že své cti dosáhne toliko kouzlem, jakýmž (tak lživě udává Bertram) od svého soupeře v turnaji oklamán jest. Kouzlo

to, jež duchové sřeží, sestává z ratolesti, kterouž o půlnoci na hrobě sv. Rosalie Robert odciziti musí. Robert slíbí to učinit. Oba odejdou. Nastane proměna. V klášteře u hrobky sv. Rosalie vidíme nyní Bertrama duchy zaklínajícího. Duchové vystupují ze země. Aj! tu přichází Robert. Duchové odhalí rouška a v podobě dívek tancují kolem Roberta, jej svádějice. Robert spatřiv ratolest, uchopí ji a vyrazí z kláštera. (3. dějství) Ve svém paláci dlí Isabella. Robert máje uspavací ratolest, přivede její komonstvo do spánku a přiblíživ se k princezce uspí ji také. Brzy na to zbudí ji opět Robert a položí svou ratolest na stůl její. Isabella je u divení a vytýká Robertu, že čest svou poškrtnil. Robert ji prosí, by ho nehnala k zoufalství. Isabella ho žádá by uprchl, jinak že jest pro něho ztracena. Robert zůstane. Isabella strachujíc se o jeho život, prosí ho na kolenou, aby odešel; on však jí praví, že raději zemře, než by ji opustil. V tom přichází rytíři a komonstvo a vidí Roberta. Všichni se na něho oboří, avšak Robert vyvázne pomocí Bertramovou. (4. dějství.) Nyní vidíme Roberta s Bertramem blíže chrámu. Robert želí své ztracené ratolesti a ptá se vůdce svého Bertrama, jak by jí opět dosáhnouti mohl. Bertram praví, by se mu životem zapsal. Robert je povolný; avšak náhle slyší sbor, jenž skroušenému hříšníkovi odpuštění slibuje. Robert je tím dojat; avšak Bertram ho ještě důtklivěji k zlému přemlouvá. Opět zavzní sbor, Bertram chtě ho k sobě připoutati, připomíná mu lupiče jeho nevěsty Isabelly a vyzná se mu, že jest otcem jeho. V tom přijde k nim Alice vypravujíc, že princ Granadský pro jisté kouzlo do chrámu vstoupiti nemůže a že Isabella u oltáře na Roberta čeká. Oba, Bertram (zlý živel) a Alice (dobrý živel) přemlouvají nyní Roberta. Tento je v rozpacích, zdaž otce čili Alici uposlechnouti má. Juž chce se Bertramu (ďáblu) zapsati, v tom podá mu Alice list jeho matky, jež ho napomíná, aby svého průvodčího neposlouchal. Bertram chopě se posledního prostředku, klekne před Robertem; avšak tento zmuživ se, poslechně Alici a Bertram zmizí. Náhlou proměnou vidíme u oltáře Roberta a Isabellu — šťastné to manžele. — Tato opera je co do hudby nejsvěžejší a nejpůvodnější dílo mistra Meyerbeera. Krásná látka normanské pověsti musela ho živě povzbuditi; text Scribův poskytl skladateli příležitosti k raffinementu, a Meyerbeer nezameškal ji na všech stranách vykořistit. V celé operě jeví se Meyerbeerův velký talent v nezkalené svěžesti a původnosti; po živě drženém prvním aktu jsou skvělá místa tohoto díla: výjevy v 3. dějství; znamenitá arie „Gnade“ v 4. dějství a přede vším výborné terzetto v 5. dějství. Robert ďábel náleží k oněm operám, které na základní myšlence pověsti o Faustovi spočívají, t. j. kdež andělé s demony (ďábly) o člověka spor vedou. Co se hudby týče, je partie Roberta velmi skvělá; také partie Isabelly má zajímavá místa; jediný však pohled vyššího duševního vzletu je tak zvaná Gnaden-arie. V operě této vystoupili pohostinsku paní Marlowova co Isabella a pan Sontheim co Robert, oba od k. dvorního divadla v Stuttgartu. Výtečná škola, výborná hra a cituplný přednes jsou vlastnosti obou, a nelze se diviti, že za krásné provedení od četného obecenstva mnohokrát vyvoláni jsou. Dne 16. t. m. vystoupili oba hosté v „Nápoji lásky“ a zanítli opět obecenstvo. D. 18. dávala se opera „Nocleh v Granadě.“

— Ve čtvrtek dne 18. t. m. dávala se na narozeniny J. M. císaře Františka v benediktinském chrámě v Emauzích nejnovější mše do D-moll od Václ. Horky s Te Deum od Rob. Führera.

— Pan Václav Matek, absolvovaný konservatorista, jenž se u pana Pavlise, ředitele hudební vojenské školy, instrumentací učil, stal se kapelníkem u pluku kyrysníků.

— Jeden ze starších nadaných spisovatelů českých pracuje na českém librettu k tříaktové opeře „Dablibor.“ Páni skladatelé, kteří by si toto libretto přáli, nechtě se obrátit na redaktora těchto listův.

— Nové hudebniny. Třináctero skladeb pro varhany od Karla Pitsche sebral a vydal Jos. L. Zvonař, jest titul pozůstalých komposicí nebožtíka ředitele varhanické školy, sestávajících z předeher k pozdvihování, k chorálům, pak z předeher pastorálních a z 1 fugy. Skladby tyto jsou hlavně pro žáky varhanické školy pracovány a vynikají ryzostí slohu, kontrapunktickým uměním a stručností. Provedení těchto skladeb je snadné a každému varhaníku přístupné. Odporučujeme je co nejvřeleji všem pánům učitelům a varhaníkům. Cena je levná, stojí 50 nov. kr. Milovníkům taneční hudby vítána bude Mazur-Polka od V. Vlacha, kteroužto u Rob. Veita za 20 nov. kr. dostati lze.

(S) Z Františkových lázní. Dne 4. t. m. uspořádal pan Štěp. Miller, ředitel hudby městského divadla v Mohuči, v sále Chebského lázeňského domu koncert, v němž variací pro housle od Beriota, dramatickou etudu od Ernsta a variations brillantes od Vieuxtempse přednášel. Jeho dcera Stefania Millerová, člen dotčeného divadla, přednášela velkou arii z „Čarostřelce“ a píseň od M. Hausera s velkou pochvalou. Návštěva byla slabá.

(M.) Z Jaroměře. O velkonocích byl s Pražským varhanářem, p. K. Voelkou uzavřen kontrakt, dle kteréhož zdejší varhany v ceně 3113 zl. a 300 zl. str. za rok ode dne potvrzení tohoto kontraktu dohotoviti musí. Varhany tyto pilně se staví. Veledušojný p. František Petera, farář Bělohradský a spisovatel český, sepsal památní listinu, v níž dějepis těchto tří let líčí. Bude do plechového pouzdra zadělána a do varhan přiložena. — Péči zdejších pánů učitelů dávala se v předešlém měsíci deklamatorní a hudební akademie ve prospěch raněných vojáků, a dne 7. srpna v chrámu Páně sv. Mikuláše mše od p. J. Krejčího. Uznáváme jejich snahy a chvalné zásluhy, než toliko by přece žádoucí bylo, aby se tento „zpěvácký spolek“ více slyšeti dával. Nejenom že se tímto kostelní zpěv a hudba, o kterou se s jedné strany málo dbá, na takový stupeň dokonalosti pozdvihnou, že se aspoň vyrovnáme okolním městům, ale i nám mnoho dlouhých zimních večerů se ukrátí a osladí.

(L.) Jičín. Konečně blíží se příznivý čas pro naši hudbu kostelní. Je zde totiž uprázdňené místo ředitele kůru, s nímžto následující roční plat spojen jest: 221 zl. 99²⁷/₁₀₀ nov. kr., 4 sáhy měkkého dříví, sud piva a příslušná štola. Konkurs vypsán jest až do 1. září 1859 a kompetenti musí své žádosti k zdejšímu městskému úřadu odeslati. Že vysvědčení varhanické školy

zapotřebí jest, netřeba podotýkati. Bylo by žádoucí, kdybychom sem nějakého čilého a nadaného muže dostali, jenž by opět zdejší kostelní hudbě platnosti dodal. Doufejmež!

(V.) Z Hory Kutné. Zdejší ochotníci slavili včera předvečer narozeniny J. M. císaře. Program byl zajímavý. Mimo národní hymnu slyšeli jsme slavnostní ouverturu od Ed. Tauwitze a ouverturu k české opeře: „Žižkův dub“ od Fr. Kota, ředitele kůru v Brně. Provedení bylo správné a pěkné.

Karlovy Vary. Jak jsem už oznámil, uspořádala zde Lvovská zpěvačka sleč. Bogdanovičová dne 4. a 6. t. m. koncert, jenž hojného účastenství došel. Také pan Karel Strakatý uspořádal dne 10. t. m. koncert, jehožto poloviční výnos (80 zl.) věnován jest nemocnici pro cizince. V koncertě tomto účinkoval lázeňský orkester, dvorní herečka paní Rettichova deklamací a sleč. Bogdanovičová přednesem polských písní. Pan koncertista přednášel písně v rozličných řečích a všechny došly velké pochvaly.

(S) Kostelec nad Orlicí. Pro zdejší hudbu kostelní nastane konečně snad příznivější doba. Zdejší patronatní úřad vypsál konkurs k obsazení místa chor-regentního, jehožto lhůta až do 15. září 1859 trvá. Příjmy téhož místa jsou 96 zl. 65 kr. rak. čís., ³/₅ mandele pšenice, 2 mandele 11 snopů žita, 2 korce a 430 □ sáhů pole k užívání a obyčejná štola. Kým bychom nějakého schopného hudebníka sem dostali, který by hudbu kostelní opět povznesl a zvelebil.

(M.) Z Nepomuku. Trináctý srpen utkví našemu městu dlouho v paměti. Jednalo se o to, nově sem zvoleného c. k. okresního pana Filekyho přivítati. Celá slavnost byla pěkně uspořádána. Večer bylo město osvětleno a panu c. k. okresnímu tah s pochodněmi a zastaveníčko vykonáno. Pod vedením zdejšího horlivého učitele a ředitele kůru pana Buchala provedena byla čtyry krásná podvojná kvartetta velmi vkusně a správně.

Baden-Baden. Zdejší koncertní saisona je velmi živá. Koncertují zde Piatti cellista, Coszmann, Vieuxtemps a Jael pianista, zpěvačky Marimanova a Battuova, paní Dreyfuszova z Paříže, virtuoska na harmoniku, Rosa Kastnerova, pianistka. Také přibyli sem Rosenhain, J. Wieniawski a Ketterer. Dále očekávají se zde Servais cellista, Sighicelli houslista a Gorla pianista. Z hostů prodlévají zde hrabě Solohub, známý to milovník hudby a Lazarev. Také Ant. Rubinstein k nám zavítal. Obývá krásnou villu, a dává hudební matinée pro zvané hosti. V jedné matinée (21. lipna) hrál Rubinstein s Wieniawskim a s Piattim; také dva mladé talenty daly se slyšeti: malý pianista H. Ketten a mladá cellistka sleč. Kullová. Dne 7. srpna slyšeli jsme Chopinovu sonatu od hraběnky Kalergisové výtečně na piano přednášenou a Rubinsteinovo trio, jež komponista, Herrmann a Coszmann mistrně provedli. Doslycháme, že sem také Berlioz přijede a dne 25. srpna velký koncert uspořádá.

Z Drážďan. Dne 18. lipna dával zde A. Katsky koncert, hrál svou fantasii z Náměsíčné, reveil du lion a Mozartův E-dur-koncert.

Elberfeld. Naše městečko obdrží v nové besední budově také koncertní sál. Týž jest 125 stop dlouhý, 29 stop široký a 28 stop vysoký a obdrží nové varhany za 4000 tolarů ze znamenité továrny A. Ibachových synův z Barmenu. Zasvěcení sálu bude na podzim provedením oratoria „Mesiáš“ odbýváno.

Em s. Polští umělci Wieniawski a Piatti uspořádají zde řadu koncertů. Wieniawski přijal místo co dvorní koncertní mistr v Petrohradě.

Královec. Sestry Ferniovy prodlévají zde, koncertovavše tu s velkým úspěchem.

Londýn. Jenny Lindova nastoupí s houslistou Joachimem uměleckou cestu do Irska.

Mnichov. Sleč. Stögrová, vystoupivši co Eližběta v „Tannhäuseru“, co Recha v „Židovce“ a co Agatha v „Čarostřelci“ jest na jeden rok engažována.

Olomúe. V tom čase, co vynálezce „Syreny“ Cagniard de la Tour zemřel, oznamuje hodinář zdejší J. Rada, že pod stejným jmenem nový apparát zhotovil, kterýž k určení počtu záchvěvů pro rozličné tonovíše slouží.

Paříž. Spisovatel textu opery „Poštovák z Lonjumeau“ Brunswík zemřel tu tyto dni. — Básník Mery píše pro Feliciana Davida, s nímžto on dohromady „Herculanum“ zbořil, novou operu „Johanna d'Arc.“ — Generál Mellinet přivezl s sebou z Italie bohatý poklad hudebních mistrovských děl, kteréž v knihovnách klášterních našel. — Zdejší nakladatelové musikalii nechťji trpěti, aby továrníci flašinetů nové operní melodie do válců sázeli, dříve než vlastníkům dotčených článků a melodií honorár nezaplátí.

Petrohrad. Zpěvačka Lagruova je od září 1859 pro zdejší operu engažována. — Utvořila se zde společnost pod jmenem „Ruská hudební společnost“, jež má hudební — artistický účel. Snažit se, hudební vzdělání a vkus k hudbě v Rusi rozvinouti a vlastenské talenty podporovati. K tomuto účelu dá provozovati nejlepší skladby instrumentální a vokální s největší co možná dokonalostí, poskytně skladatelům příležitosti, by své skladby slyšeli, vysadí premie a medaile za nejlepší hudební plody, vydá dobré komposice na své útraty, pošle skladatele k vzdělání se do cizozemska, a zřídí hudební knihovnu. Ročním příspěvkem 15 rublů lze se státi oudem této jednoty a kdo pro všechny časy nejméně 1000 rublů daruje neb ročně 100 rublů přispívati se zaváže, bude čestným oudem. Císař potvrdil již statuty této společnosti.

Varšava. Od představení Moniuszkovy „Halki“ dali se polští spisovatelé pilně do libret, na kteréž krom Moniuszka čeká i Ign. Dobrzyński i jiní skladatelé. Korzeniowského „Rokiczanu“, dávno skončenou, uvede v hudbu Moniuszko. Pro téhož skladatele napsal Jan Chęciński libreto: „Paria“, a Vladimír Wolski končí

operu buffu. Též pro Moniuszka v brzku skončeno bude libreto: „Twardowski.“ Martin složil operu „Wianki“ s libretem Gwozdeckého. Oskar Kolberg píše hudby k libretu „Wiesław“ od paní S. Z. Ž. Pruszkowé.

— **Úmrtí.** Znamenitý učitel zpěvu a výtečný spisovatel nejlepší téměř školy pro zpěv, Panseron, professor na konservatoriu Pařížském, zemřel v pátek dne 29. lipna po krátké nemoci; exequie za něho slavily se dne 1. srpna v chrámě St. Eugène. — Ve Vídni zemřel 16. lipna zpěvák Antonín Forti, nar. 8. června 1790. — V Kolíně n. R. zemřel dne 31. lipna zpěvák M. Dumont-Fier.

Dur a moll.

Jomelli. Jomelli byv dříve zpěvákem a virtuosem na klavír, stal se pak skladatelem oper a získal si svými recitativy s plným orchestrem takové slávy v Itálii, že byl za kapelníka k chrámu sv. Petra navržen. Dříve však, než kdo místa téhož dosíci mohl, musel se každý zkoušce podrobit. Jomelli, jenž až posud ve svých pracích více citem než teorií se řídil, bál se této zkoušky, šel na krátký čas k páteru Martinimu, slavnému theoretikovi do Bologni a studoval dnem i nocí kontrapunkt a sloh římské kapelly pod návodem jeho. Vrátiv se nazpět, dostavil se ke zkoušce pod tou výslovnou výminkou, že po zkoušce, necht je přijat čili nic, examinatory (zkoušeče) vyslechatí bude. Druhý den na to poslán mu jest dekret za kapelníka a o zkoušce nebylo ani zmínky.

Haendl. Znamenitá zpěvkyně paní Cuzzonióva zdráhala se Haendlovi jeho arii v Olhu: „Falsa imagine“ zpívati. Jak! že nebudete zpívat? zvolal skladatel, kterýž vždy snadno do ohně přišel, nuže! a chopiv primadonnu okolo těla, otevřel okno a stavěl se, že ji dolů shodí. Budu zpívat, zkríkla ustrašená zpěvačka, budu zpívat! — To Vám sám Bůh pošeptal! pravil Haendl a klidně na zem ji postavil.

(Schneider a Bedřich II.) Králi Bedřichu II., jenž velmi obratně na flétnu hrál, s taktem však velmi despoticky zacházel, zachtělo se při pobytí v Lipsku za času 7leté války na flétnu si zahráti. Král žádal o sběhlého doprovázeče, anto Quanz při ruce nebyl. I povolán byl výtečný Schneider, varhaník u sv. Mikuláše v Lipsku. Schneider posadil se k pianu; král předloživ mu počíslovaný bas, počal hráti a hrál tak svobodně, že Schneider nevěděl, v kterém taktu se král nachází. Ačkoliv Bedřich čacký takt šlapal, musel přec znova začíti. Doprovázeč v ouzkosti své nemohl se i nyní s králem v taktu shodnouti. No, co pak tropí? obořil se Bedřich na něho. To urazilo Schneidera, jenž ani notu nechýbil a co možná nejvíce povoloval, velmi na cti; i prosil pokorně krále, by opět začal. Stalo se a hra šla výborně. Když byla věta ukončena a král mu pochvalu vzdáti chtěl, zpozoroval, že Schneider hrál z paměti. Myslím, pravil Bedřich, že on hrál z paměti? Ano, Vaše Milosti, tak to šlo lépe! Krále to bodlo. Je obratný ale hrubý, odvětil Bedřich a přestal ve hře. Nedal si více Schneidera zavolat; avšak poslal mu druhý den na to skvostný dar.

Listárna. Panu L. v Lublani. Srdečné díky; dopisy Vaše jsou nám vítány. Panu A. T. zde: Uvidíme, co se dělat dá. Panu F. To. zde: Užijeme něčehož. Panu prof. F. B. ve Veležicích: Srdečné pozdravení všem. Panu V. v Záhřebě: Článek o horvátské národní hudbě byl by nám vítán. Panu M. v Jindř. Hradci: Objednali jsme a obdržíte co nejdříve.

K tomuto číslu přiložena jest notová příloha obsahující dvě písně od Jos. Nesvadby.